

KRONIKA

Międzynarodowe warsztaty OneGeology Brighton, Wielka Brytania, 12–16.03.2007

OneGeology to inicjatywa Służby Geologicznej, której celem jest udostępnianie społeczeństwu za pośrednictwem internetu map geologicznych całego świata. Ze względu na różną dostępność i jakość map geologicznych zaproponowano, by w ramach inicjatywy stworzyć mapę geologiczną całego świata w skali 1:1000 000. Projekt ten jest zgodny z założeniami zawartymi w uchwalonej w 1997 r. Agendzie 21. Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), która wskazała na ogólnoświatową potrzebę opracowania map tematycznych (w tym też geologicznych) o zasięgu globalnym. W założeniach agendy mapy te powinny być ogólnodostępne, spełniające określone kryteria jakości, zgodne z określonymi międzynarodowymi standardami, umożliwiającymi wymianę danych, miałyby one powstawać dzięki współpracy międzynarodowej.

W połowie marca br. w Brighton (Wielka Brytania) z inicjatywy Brytyjskiej Służby Geologicznej (BGS) odbyło się pierwsze robocze spotkanie sygnatariuszy inicjatywy OneGeology (<http://www.onegeology.org>). Udział w nim wzięli przedstawiciele służb geologicznych i organizacji geologicznych z całego świata (81 uczestników z 43 krajów i 53 organizacji). Polskę reprezentowała trzyosobowa delegacja z Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG) w składzie: Dariusz Gałązka, Urszula Stępień, Marcin Żarski (ryc. 1). W trakcie warsztatów dyskutowano o sposobach poprawienia dostępności globalnych, regionalnych i narodowych map geologicznych oraz o zwiększeniu ich społecznej użyteczności. Głównym rezultatem spotkania było wypracowanie porozumienia *The Brighton Accord* (tekst oryginalny dostępny na stronie: <http://www.onegeology.org>), którego polskie tłumaczenie przedstawiono na następnej stronie niniejszego artykułu.

Patronami inicjatywy OneGeology są m.in.:

- International Year of Planet Earth (IYPE) www.yearofplanetearth.org,
- Commission for the Geological Map of the World (CGMW) www.cgmw.free.fr,
- International Steering Committee for Global Mapping (ISCGM) www.iscgm.org,

Ryc. 1. Delegacja z PIG — od lewej: Marcin Żarski, Urszula Stępień, Dariusz Gałązka. Fot. arch. BGS

□ UNESCO <http://portal.unesco.org/en>.

W pierwszym etapie prac nad OneGeology mapa geologiczna świata miałaby być formą mozaiki utworzonej z map rastrowych i/lub wektorowych w skali około 1:1000 000, wykonanych zgodnie z zasadami stratygrafii, litologii itp., przyjętymi przez poszczególne kraje. W kolejnych latach zostanie opracowany wspólny, jednolity dla całego świata, standard zapisu informacji geologicznych. Poprzez udział w inicjatywie OneGeology, narodowe służby i organizacje geologiczne będą miały wpływ na ostateczny kształt standardów zastosowanych dla mapy geologicznej świata. OneGeology ma także pozwalać na interaktywne łączenie się z narodowymi i regionalnymi geoportalami (WebGIS). Ponadto uczestnictwo w tej inicjatywie pozwoli zaprezentować na forum międzynarodowym

OneGeology Porozumienie z Brighton

Osiemdziesięciu jeden uczestników z czterdziestu trzech państw i pięćdziesięciu trzech organizacji narodowych i międzynarodowych spotkało się w Brighton pomiędzy 12-16 marca 2007 r., żeby dyskutować i uzgodnić jak poprawić dostępność globalnych, regionalnych i narodowych map geologicznych oraz zwiększyć ich społeczną użyteczność.

Uczestnicy w trakcie warsztatów stwierdzili, że dane mapy geologicznej są istotne dla rozwoju nauki i edukacji, uzyskania lepszych rozwiązań w celu zmniejszenia zagrożeń środowiska, a także do zagwarantowania zrównoważonego zaopatrzenia w energię, surowce mineralne i wodę, aby sprostać pilnym wyzwaniom związanym ze zmieniającym się klimatem.

REKOMENDACJE

Uczestnicy zgodzili się na 10 następujących uzgodnień, które powinny być przekazane Służbom Geologicznym i Organizacjom. Uczestnicy będą zachęcać wszystkie Służby Geologiczne i Organizacje nie obecne w Brighton do przyjęcia poniższych ustaleń.

1. OneGeology będzie spełniać następującą misję:

OneGeology jest inicjatywą Służby Geologicznej rozpoczętą w Międzynarodowym Roku Planety Ziemi (*International Year of Planet Earth*), której celem jest udostępnianie dla potrzeb społeczeństwa, za pośrednictwem Internetu, map geologicznych całego świata, początkowo w skali 1:000 000.

2. OneGeology będzie skupiać się na udostępnianiu istniejących map geologicznych i w konsekwencji doprowadzać do harmonizacji wydziełów geologicznych na poziomie globalnym.
3. Priorytetem OneGeology będzie praca nad możliwościami udostępniania danych map geologicznych w skali około 1:1000 000. Ponadto OneGeology będzie umożliwiać interoperacyjność i przedstawienie w miarę możliwości linków na stronie OneGeology do aplikacji geologicznych i map o wyższych rozdzielczościach.
4. Celem OneGeology jest przynoszenie korzyści społeczeństwu oraz poprawianie wydajności i efektywności Służb Geologicznych i Organizacji dostarczających dane map geologicznych.
5. OneGeology i uczestnicy inicjatywy będą poszukiwać funduszy na finansowanie ich pracy i celów, a także będą rozwijać strategię świadczenia wzajemnego wsparcia we wdrażaniu OneGeology i rozszerzania kręgu uczestników projektu.
6. Uczestnicy OneGeology stwierdzili, że mapy dystrybuowane jako część OneGeology, pozostaną własnością Służb Geologicznych i Organizacji oraz będą udostępniane bezpłatnie.
7. OneGeology będzie zarządzany przez Komitet Sterujący złożony z reprezentantów Służb Geologicznych i Organizacji oraz będzie kontaktować się z Międzynarodowym Komitetem Koordynującym, obejmującym światowe nauki o Ziemi i związane z nimi organizacje. OneGeology będzie świadomą, aktywną współpracą jak najszerzego środowiska związanego z geoinformacją. Dla osiągnięcia celu projektu będą także powołane specjalne grupy zadań. W celu zapewnienia dobrego funkcjonowania projektu i jego kontynuacji zostanie utworzony Sekretariat; do grudnia 2008 roku funkcję tę będzie pełniła Brytyjska Służba Geologiczna.
8. Priorytetem OneGeology jest umożliwienie za pośrednictwem sieci Internet dostępu do danych o charakterze naukowym oraz ich wymiany, a także przechodzenie na wyższe poziomy zaawansowania projektu (od bitmapy – WMS, po wektor – WFS) uwzględniając możliwości uczestników.
9. Służby Geologiczne i Organizacje zostały zachęcone do wspólnej pracy nad rozwojem i wdrażaniem wymaganych standardów wymiany, aby zapewnić możliwość wymiany danych.
10. Postępy prac w ramach OneGeology zostaną zaprezentowane na Międzynarodowym Kongresie Geologicznym w Oslo w 2008 roku, aby zademonstrować rozszerzone możliwości dostępu do danych kartograficznych w Internecie.

Niniejsze porozumienie zostało sporządzone i jednogłośnie zatwierdzone przez uczestników Warsztatów OneGeology w Brighton, UK, 16 marca 2007 r.

wym także inne osiągnięcia geologii (geozagrozenia, geoparki itd.) W efekcie końcowym geologiczna mapa świata ma być powszechnie dostępna w GoogleEarth jako jedna z wielu istniejących tam warstw tematycznych.

OneGeology będzie wykorzystywać komputerowy język wymiany danych geologicznych GeoSciML, który w najbliższym czasie zostanie przyjęty jako standard międzynarodowy. Należy zaznaczyć, że język ten, obok XML i GML (zgodne z normami ISO, CEN, PN i specyfikacjami OGC), jest także podstawą do budowania europejskiej i krajowej infrastruktury danych przestrzennych w ramach Inicjatywy INSPIRE. Służby Geologiczne krajów, bardziej zaawansowanych w realizacji projektu, zapewnią wsparcie metodyczne dla pozostałych państw uczestniczących w projekcie. Pierwsze spotkanie techniczne, mające na celu wyłonienie grupy eksperckiej, planowane jest na koniec maja 2007 r.

PIG, zgłaszając swój akces do projektu OneGeology, zainicjowanego przez Brytyjską Służbę Geologiczną,

East Sussex. Okolice Brighton zbudowane są z kredy piszącej. Występują tu liczne wzgórza, pocięte suchymi dolinami i obniżeniami. Rejon ten określany jest jako South Downs. Drugim rejonem występowania kredy piszącej jest North Downs. Pomiedzy tymi obszarami na skutek erozji powstało rozległe obniżenie, które uczestnicy wycieczki mogli podziwiać z najwyższego miejsca w Sussex (248 m n.p.m). Utwory kredy górnej i dolnej w South Downs zapadają pod kątem kilkunastu stopni ku południowi. Stanowią one południowe skrzydło antykliny. Na przeciwnym skrzydle budującym North Downs skały zapadają w kierunku północnym. Zafałdowanie skał związane jest z orogenezą alpejską. Jednym z ciekawszych zabytków archeologicznych południowej Anglii, który uczestnicy wycieczki mogli zobaczyć, jest wizerunek białego konia, liczący sobie ok. 2800 lat, wyrzeźbiony w kredzie piszącej, odsłaniający się na stoku doliny rzeki Cuckmere. W miejscowości Eastbourne mogliśmy oglądać z plaży klif kredowy (turon). Następnym punktem wyciecz-

Ryc. 2. Uczestnicy warsztatów OneGeology. Fot. arch. BGS

podjął się opracowania mapy geologicznej Polski w skali 1:1000 000. Dzięki uczestnictwu w prestiżowym projekcie OneGeology instytut uzyska dostęp do najnowszych technologii informatycznych, technologii gromadzenia, zarządzania i udostępniania danych geologicznych.

Pierwsze wyniki prac nad OneGeology zostaną zaprezentowane na Kongresie Geologicznym w Oslo w 2008 r., zamykającym Międzynarodowy Rok Planety Ziemia.

Wycieczka terenowa

Wczesnym popołudniem dnia 14 marca br. uczestnicy warsztatów OneGeology wzięli udział w wycieczce autokarowej po okolicach Brighton (ryc. 2). Miasto położone jest nad wybrzeżem morskim w południowej Anglii w regionie

ki był rejon Beachy Head i Belle Tout Lighthouse, najwyższego klifu w Brytanii wznoszącego się na 162 m n.p.m., zbudowanego z kredy piszącej turonu. Kredowy klif mogliśmy ponownie oglądać z poziomu plaży w przysiółku Birling Gap, gdzie erozja obniżyła go do kilku metrów. Ta część klifu, określana jako *the Seven Sisters*, zbudowana jest z kredowej formacji Seaford korelowanej z koniakem. Ostatnim punktem wycieczki był klif w Newhaven Fort zbudowany z najmłodszego ogniwa serii kredy piszącej, należącego do kampanu. Nad kredą piszącą występują tu osady paleogeńskie.

*Dariusz Gałązka, Urszula Stepień & Marcin Żarski
Serwis fotograficzny na str. 436.*

Ryc. 1. Najmłodsze utwory kredy piszącej (kampan) w Newhaven Fort. Fot. U. Stepień

Ryc. 2. Najwyższy klif kredowy Brytanii (162 m n.p.m.), koniak — rejon Brilling Gap. Fot. M. Żarski